

Avstrijsko ljudstvo bo v nedeljo dalo dr. Schuschniggu zaupnico - ali nezaupnico:

Ljudsko glasovanje o avstrijski neodvisnosti

Dunaj, 10. marca. o. Avstrijska vlada je snoči nenadno izdala razglas, da bo v nedeljo v vsej Avstriji ljudsko glasovanje o tem, ali naj ostane Avstrija svobodna, neodvisna in krščanska država, kakor si jo zamišlja sedanji kancler dr. Schuschnigg, ali ne. Glasovalno pravico bodo imeli po uradnem poročilu vsi moški in ženski državljani, ki so rojeni do leta 1914. Glasovanje bo prostovoljno, javno ali tajno, kakor bo kdo hotel. Glasovalec bodo na razpolago glasovnice, ki bodo na eni strani imele napisano »da«, na drugi »ne«. Glasovalec bo eno teh besedec prečrtal. Tako glasovanje o katerikoli važnem vprašanju določa avstrijska ustava. Avstrijsko ljudstvo bo torej v nedeljo imelo priliko, da odloči o tem, ali hoče imeti samostojno državo, ali pa se hoče priključiti k hitlerjevski Nemčiji. Od izida glasovanja je odvisen nadaljnji politični razvoj v Avstriji.

Zvezni kancler dr. Schuschnigg je imel snoči v Innsbrucku veliko zborovanje Domovinske fronte, delavstva in kmetov. V govoru, ki ga je dr. Schuschnigg imel, je naznanil glasovanje ter dejal, da je od izida odvisna nadaljnja usoda njega in njegove vlade. Če se bo ljudsko glasovanje izreklo proti novi politiki, proti avstrijski neodvisnosti, potem bo on šel in prepustil vodstvo države drugim. Gre za to, ali hoče avstrijsko ljudstvo neodvisno, socialno, krščansko in enotno Avstrijo, ali hoče kruba in miru ter enakopravnosti, ali pa hoče politike in boja ter strankarskega sovraštva. Na to glasovanje so Avstrijo pozivali leta in leta, zdaj pa je prišel trenutek, ko naj avstrijsko ljudstvo pove svojo pravo voljo. Za to glasovanje ni potrebna posebna propaganda, ker je prišlo do njega v trenutku, ko ne gre za prepire, marveč za to, da vsakdo z dejanjem dokaže, da je pripadnik prave avstrijske misli. Avstrija ne bo več trpela groženj, strašenj in demonstracij pod krinko nacionalizma in s tem, da se nekateri krogi pri tem svojem raz-

diralnem delu sklicujejo na nedavni sporazum z Nemčijo. Ta sporazum bo Avstrija država in ga izpolnila, toda samo to, ne bo pa dovolila, da bi kdorkoli šel tudi za las čez sporazum in zahteval več, kakor pa mu po njem gre.

Ljudsko glasovanje v nedeljo naj svetu enkrat za vselej pokaže pravo voljo avstrijskega ljudstva. Kanclerjev govor in napoved o ljudskem glasovanju so ogromne množice tirolskega ljudstva, ki se je zbralo v Innsbrucku, sprejele z viharim navdušenjem ter pozno v noč manifestirale za samostojno Avstrijo.

Z ozirom na nedeljsko ljudsko glasovanje zatrjujejo v odločujočih krogih, da se bo ogromna večina Avstrijcev izrekla za neodvisnost in za politiko kanclerja dr. Schuschnigga. Pričakujejo, da bo dr. Schuschnigg dobil 70% vseh glasov, saj bodo o usodi Avstrije odločali zreli ljudje, ne pa nedo-rasla mladina, ki predstavlja glavno silo avstrijskega hitlerjevstva. Nedelja bo nekdo vno najpomembnejši dan v novi avstrijski zgodovini.

Predsednik dr. Stojadinović o naši zunanji politiki:

Sedanji položaj Jugoslavije v svetu

Belgrad, 10. marca. Na včerajšnji seji poslanske zbornice je imel predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović obširno poročilo o zunanji politiki. Njegova izvajanja je poslušala vsa vlada, diplomatski zbor, domači in tuji častniki in vsi poslanci vladne večine. Med burnim pozdravljanjem je dr. Stojadinović začel svoj govor, v katerem je povedal med drugim:

Načini in prave naše zunanje politike se ravnaajo po treh osnovnih načelih:

1. sprejeti in omogočiti vsako mednarodno akcijo in sodelovanje splošnega značaja, ki skuša ohraniti mir in urediti razmere v Evropi;
2. ohraniti in razvijati naša tradicionalna zavezništva in prijateljstva;
3. odstraniti vsa nesoglasja na naših mejah in ustvariti naši državi nova prijateljstva, kjer so za to dani dejanski pogoji.

Stališče do Zveze narodov

Naša država je sicer še sodelovala z Zvezo narodov, toda v toliko, kolikor ji dopušta njen novi politični položaj. Pri nadaljnjem delu z Zvezo narodov bo Jugoslavija pazila, da ne pride v nasprotje z velikimi evropskimi državami, ki niso članice Zveze narodov in da se ne bo pri-nislo članice Zveze narodov iz ženevske družila nobeni ideološki skupini, naj jo snujejo te ali one države. Poleg Zveze narodov je naša država sodelovala pri vseh mednarodnih akcijah, ki naj zagotovo mir, zlasti v Španiji. Zato smo podpisali dogovor o pobujanju morskega roparstva v Sredozemskem morju. Ta sporazum je važen tudi za našo plovbo.

Stari in novi zavezniki

Naša država je skušala ohraniti vse stare politične zveze, poleg tega pa si pridobiti še novih. Tu je treba omeniti predvsem Francijo; prijateljstvo z njo je ostalo nespremenjeno, ker smo podaljšali prijateljsko pogodbo z njo za pet let, ob potovanju predsednika vlade v Pariz. Tudi francoski zunanji minister je obiskal Belgrad ter s tem poudaril važnost, ki jo na prijateljstvo z Jugoslavijo polaga Francija.

Prav tako je uradni obisk predsednika vlade v Londonu lani oktobra služil utrditvi prijateljstva z Anglijo, ki smo njena mirovna prizadevanja vedno podpirali.

Sloga v Mali in Balkanski zvezi

Zvesti smo ostali Mali zvezi, ki se je izkazala zlasti s tem, da je začela urejati razmerje z Madžarsko. Predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je obiskal Belgrad, predsednik naše vlade pa se je udeležil Masarykovega pogreba v Pragi. Prav tako živahni so bili obiski in stiki s tretjo državo v Mali zvezi z Romunijo. Sestanka Male zveze v Belgradu in v Sinaji sta pokazala, da vlada v Zvezi sloga in soglasja.

Druga skupnost, kateri Jugoslavija posveča vso svojo pozornost, je Balkanska zveza, ki je lani na vseh mednarodnih sestankih nastopala skupno. To skupnost so zelo utrdili medsebojni obiski državnikov te Zveze.

Odnos do Nemčije, Itali e, Bolgari e

Po načelu, da si moramo ob ohranitvi starih prijateljstev iskati še novih, smo izboljšali svoje razmerje do Nemčije in utrdili prijateljstvo s to veliko državo, ne da bi se pri tem odpovedali svojim političnim nazorom.

Izrednega pomena za našo državo in za njen mir je sporazum z Italijo, ki smo ga sklenili lani v marcu. Ta je naše politične in gospodarske zveze z Italijo, ki celo vrsto let niso bile najboljše, zaradi česar smo zlasti gospodarsko veliko izgubili, postavil na novo podlago. Leto dni, ki je poteklo po podpisu te pogodbe je prineslo veliko političnih in gospodarskih sadov, ki koristijo vsej državi. Da so istega prepričanja tudi v Italiji je pokazal sprejem, ki ga je bil dr. Stojadinović deležen pri svojem obisku v Rimu. Osebnosti, ki jih je tedaj predsednik vlade začel z italijanskimi državniki, bodo namenu naše zveze z Italijo samo koristili.

Odnosaji z bratsko Bolgarijo so se razvijali v smislu prijateljske zveze, ki smo jo tudi sklenili lani, in ni to leto prišlo do nobenih neprijetnosti. Vse kaže, da se bo naše razmerje z Bolgarijo razvijalo ugodno in tako kakor zahtevajo koristi bratskih narodov.

Z vsemi drugimi sosedi smo bili v dostojnih odnosih.

Koristi nove naše zunanje politike

Vse naše lanko zunanje politično delo je služilo tudi temu, da pridobi našemu blagu novih tržišč. Jugoslovanskemu izvozu so zdaj odprta vsa vrata, k čemur so pripomogle zlasti nove prijateljske zveze, ki smo jih sklenili, ne da bi škodovali s kakim svojim prejšnjim obveznostim. Tako zunanjo politiko nam je narekoval naš posebni zemljepisni položaj, potreba po notranji

Mirovni načrti ameriških držav:

Za ustanovitev ameriške Zveze narodov

Washington, 10. marca. Tajništvo vseameriške zveze je objavilo besedilo načrta za ustanovitev samostojne ameriške Zveze narodov, kateri naj bi se priključile vse države v Severni, Srednji in Južni Ameriki ter hkratu izstopile iz ženevske ustanove. Predlog za ustanovitev take skupnosti sta dali državi Columbia in San Domingo. Tajništvo vseameriške zveze pa je izdelalo podoben načrt za ustavo te politične organizacije.

Načrt pravi, da hočejo ameriške države z ustanovitvijo te zveze potrditi svojo voljo do miru in uravnati vse medsebojne politične ter druge spore s posredovanjem posebnega mednarodnega sodišča, ki bi ga ustanovile. Ameriške države, ki bi se včlanile v novo zvezo, bi druga drugi jamčile za sedanje posestno stanje in za politično neodvisnost. Med seboj bi sklenile pogodbo proti vojni in vse sprejele načelo, da se posestveni spori ne smejo urejati z nasiljem. Nobena članica te nove zveze ne bo priznala nikomur pravice do ozemlja, ki si ga je pridobil z nasiljem. Vse članice Zveze naj bi bile v primeru kakršne izven ameriške vojne nevtralne, če bi pa zunanji sovražnik napadel katero izmed njih, bi šle z vso svojo vojno silo na pomoč. Nova Zveza bi se izrekla proti tako imenovanemu »oboroženemu

ureditvi in naše gospodarske potrebe. S tem je sedanja vlada zvesto služila kralju in domovini in je prepričana, da bo mlademu vladarju ob polnoletnosti izročila pod vodstvom kneza namestnika Pavla neokrnjeno dediščino, ki jo je zapustil pokojni kralj Aleksander. Zato bo vlada svojo zunanjo politiko vodila še naprej v tej koristni smeri.

Po govoru predsednika vlade so se oglašili ki besedi razni poslanci, med njimi dr. Kostrenčič, ki je hvalil zunanjo politiko dr. Stojadinovića in podrobno navajal njene dobre strani. Za njim se je oglašilo nekaj opozicijskih poslancev, ki so »po dolžnosti« zunanjo politiko vlade napadali. Omembe je vreden govor opozicijskega poslanca dr. Jančiča, ki se je baval z zatiranjem Slovencev na Koroškem in primerjal njihovo stanje z razkošnim položajem nemštva v naši državi. — Razprava se je zavlekla dolgo v noč.

miru, ker tak mir poraja tekmo v oboroževanju in gospodarsko uničuje vse narode. Članice Zveze bi svojo vojsko in oboroževanje zmanjšale do skrajnosti. Izvršilno orodje te ameriške Zveze narodov bi bil vseameriški kongres in pa stalno tajništvo, ki bi vodilo tekoče posle. Kongres bi tvorili polnomočni poslanci vseh ameriških narodov. Vsaka država bi lahko imela največ tri zastopnike v kongresu. Kongres bi se sestajal vsako leto v drugi ameriški prestolnici in bi bil nekako širše sodišče za spore in nesporazume, ki bi se med članicami zveze pokazali med letom. Ta nova Zveza narodov naj ne bi pomenila kakor konkurenčne organizacije do ženevske zveze, marveč z njo sodelovala v vseh vprašanjih, ki veljajo zagotoviti miru. Obe zvezi bi delovali sporazumno in bi sklenili posebno pogodbo, ki bi določala skupne sankcije za napadalec v kaki vojni.

Ustanovitev posebne zveze za ameriške države utemeljuje za načrt z razlogom, da so koristi ameriških držav drugačne, kakor koristi evropskih, da Amerike evropski spori in spopadi ne brigajo in pa da ženevska Zveza narodov ni bila sposobna zadovoljevati ameriških držav in njihovih potreb, ker so v njej pač odločale evropske države.

S španskih bojišč:

Nacionalistična ofenziva proti morju

Hendaye, 10. marca. o. Nacionalistična vojska je včeraj začela obsežno ofenzivo na 110 km dolgi fronti med Teruelom in Saragoso. Ofenzivo je pripravljalo silovito topniško in letalsko obstrlejevanje, kakor je nacionalistična pehota naskočila postojanke rdečih, ki pa se v svojih utrjenih položajih srdito upirajo. Nacionalistična ofenziva ima dva namena: pretrgati cestne in železniške zveze med Madridom in Valencijo, drugič pa s predrom do morja odrezati Valencijo od Katalonije in Barcelone. Dosedanji boji so pokazali premoč nacionalističnega letalstva in topništva, ki je močno omajalo prvo in drugo črto rdečih obrambnih postojank.

Odstop pre'in'e in imenovanje nove madžarske vlade

Budimpešta, 10. marca. AA. Po odstopu prejšnje madžarske vlade, je bila snoči imenovana nova, ki je sestavljena takole:

Predsednik vlade Darany, notranji minister Sel, zunanji minister Kanya, minister za narodno obrambo general Raeder, prometni minister Homan, trgovinski minister Bornemissa, poštni minister Maršal, minister za kmetijstvo Mikeš, finančni minister Remeny, minister brez portfelja Imredy, predsednik Narodne banke. Darany je torej zapustil kmetijsko ministrstvo in ostal samo predsednik vlade.

Stalin je dal zastrepiti pisatelja Gorkega

Pariz, 10. marca. AA. Stefani. »Soir« objavlja senzacionalno vest iz Moskve, da je na včerajšnji razpravi bivši načelnik GPU Jagoda zahteval, da naj izpraznijo dvorano in proglase razpravo za

tajno. Nato je izjavil, da je res dal zastrepiti Gorkega in njegovega sina, toda na izrečno povelje Stalina.

Po drugih vesteh iz Moskve bo sedaj tudi neizogibno padel v nemilost maršal Vorosilov zaradi številnih organizacij v vojski, ki so sovražno razporejene napram Stalinu.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: 3, sončno, mirno, 70 cm snega, senec, skakalnica uporabna.

Kranjska gora: 1, zračni pritisk se veča, sončno, mirno, 40 cm snega, senec, sankališče uporabno.

Vršič: —3, sončno, mirno, 100 cm snega, senec. Komna: —1, sončno, mirno, 180 cm snega, senec. Skalaški dom na Voglu: —2, sončno, mirno, 150 cm snega, senec.

Pokljuka: 1, sončno, 80 cm snega, senec. Zlatorog v Bohinju: —1, sončno, mirno, 90 cm snega, senec.

Vesti 10. marca

Pogreb pokojnega Zdravka Štangla, urednika »Slovenskega doma«, bo jutri popoldne ob 3 v Križah pri Trzinu. Prijatelji, ki se bodo pogreba udeležili, imajo ugodne zveze z vlakom ob 11.48 iz Ljubljane ali s tržiškim avtobusom ob 11.30 izpred protestantske cerkve.

Pri včerajšnjih pogajanjih med Irsko in Anglijo je dobil irski predsednik de Valera od Angležev izjavo, da ne morejo oni storiti ničesar glede združitve severne Irske z ostalo svobodno državo, marveč da mora o tem odločiti prebivalstvo na severnem Irskem. Zaradi tega so se prizadevanja za sporazum zopet ustavila.

Poljski zunanji minister Beck je včeraj imel zadnji dolg razgovor z grofom Ciano in ga je povabil na Poljsko.

Več sto pariških kovinarjev je včeraj demonstriralo pred predsedstvom francoske vlade in zahtevalo vso oblast za ljudsko fronto. Policija jih je morala razgnati z orožjem.

Predlog za ustavev judovskega priseljevanja v Palestino je dala angleški vladi 22 konservativnih poslancev, ki zahtevajo, naj vlada neha izdajati dovoljenja za priseljevanje, dokler ne bo sprejet načrt o novi razdelitvi Palestine.

Predsednik romunske vlade patriarh Miron je pisal velikemu rabinu, verskemu poglavarju vseh romunskih Judov, naj 13. marca tudi Judje prirede v svojih templjih molitve za mir.

Seja velikega fašistovskega sveta, ki so jo odložili zaradi smrti D'Annunzia, bo danes pod Mussolinijevim predsedstvom v Rimu.

Anglija in Združene države so sklenile sporazum, da bodo na otokih Cantonun in Enderburyju, kjer bo Amerika gradila letalska oporišča za promet čez Tihoo morje, uvedle skupno upravo.

Japonske bombe so v Hankovu ubile dva italijanska misijonarja in več ljudi na italijanski misijonski postaji.

Belgijski finančni minister socialist de Man bo najbrž odstopil.

Med katoliško cerkvijo in Italijo so odnosi zelo dobri, tako je v rimski poslanski zbornici izjavil državni podtajnik Buffarini.

800.000 kitajskih vojakov je padlo v dosedanjih bojih, kakor poročajo japonski viri.

Pariska policija je prišla osem tihotapev z mamili, ki so preskrbovali z opijem in kokainom odlično pariško družbo.

Trgovinski sporazum med Francijo in Romunijo so podpisali včeraj v Parizu. Veljati bo začel dne 15. marca.

Položaj v Srednji Evropi je zelo nevaren, o čemer pričajo zadnji dogodki v Avstriji in ČSR. Zato bo morala Anglija in kratkem tam posredovati. Tako pišejo londonski listi.

Grški poslanik v Moskvi Nikopulos se je včeraj sam umiril zaradi neozdravljive bolezni.

Tri leta je bil do bil nemški teniški mojster Cramm, ki ga je policija zaprla zaradi protinavnih zločinov.

Pomladanske vaje nemškega vojnega brodograjskega biroja bodo začele čez nekaj dni ob obali Baltijskega morja.

Poljski zunanji minister Beck je na slavnostni večerji v Rimu v napitnici pozdravil italijanskega kralja kot cesarja Abesinije. S tem je Poljska priznala italijansko oblast v Abesiniji.

Na zahtevo boljševiške vlade bo tudi Švedska zaprla svoj konzulat v Petrogradu.

92 županov v Alžiru je odstopilo v protest proti vladnemu načrtu, ki misli dati Arabcem volilne in druge pravice.

1400 delavcev v neki letalski tovarni v Belfastu je začelo stavkati. Zahtevajo od vodstva tovarne, da sprejema na delo samo člane strokovnih organizacij.

Ledolomilec »Jermak« z ruskimi učenjaki, ki so devet mesecev preživeli na ledeni plošči, bo danes priplul v Petrograd, kjer bodo učenjakom priredili navdušen sprejem.

Hudi spopadi so bili zadnje dni v Indiji med mohamedanci in hindujski, tako da so oblasti morale ponekod razglasiti vojno stanje.

10 vodilnih komunistov, članov tako zvane tehnične centrale poljske komunistične stranke, je obsodilo sodišče v Lodzu na hude zaporne kazni.

Poljsko medicinsko združenje je sprejelo na svojem zboru sklep, po katerem ne more biti član združenja noben Jud ali študent, ki mu lahko dokažejo judovsko poreklo do tretjega kolena.

Delavske ženske so napadle in razpaskale na nekem zborovanju v Parizu znanega komunističnega delavskega voditelja Souota in mu raztrgale vso obleko. Zmerjale so ga z izkoriševalcem naroda. Iz njihovih rok ga je rešila šele policija.

Drugi italijanski kongres za proučevanje zunanje politike bo konec marca v Milanu. Na njem se bodo bavili s stališčem Italije do Balkana z avtarkijo in za izmenjavanjem blaga.

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je zanimal poročila nekaterih levičarskih listov, ki so trdila, da je španski nacionalistični general de Llano zahteval v nekem govoru od Anglije, naj vrne Španiji Gibraltar.

Angleško vojno ministrstvo je začelo graditi nova velika letalska oporišča na severnem delu Malajskega otoka Bornea.

Bukareštanska policija je odkrila obsežno komunistično organizacijo v prestolnici ter zaprla njene voditelje.

20 milijard frankov notranjega posojila bo najela francoska vlada za potrebe državne obrambe.

Strahovit potres je opustošil pokrajino Apuachapan v srednjeameriški republici San Salvador in uničil več hiš ter zahteval veliko smrtnih žrtev.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je imel v poslanski zbornici obširen govor, v katerem je utemeljeval potrebo po izpolnitvi angleškega oboroževanja. Opozicija je vladni načrt precej kritizirala, toda pri glasovanju je vlada dobila ogromno večino.

Ustanovitev nove nacionalistične stranke pripravljajo na Japonskem. Vanjo bi se združili največji sedanji stranki Sejukaj in Minseitō.

Proračun mestne občine sprejet

Bilanca dosedanjega dela - Za proračun 41, proti 3

Ljubljana 10. marca.

Sedanja mestna uprava pod načelnikom dr. J. Adlešić je sredi v drugi tek svojega obstoja polagala ob priliki proračunske debate splošno bilanco o svojem uspešnem poslovanju v proračunski dobi 1937-38. Proračunska seja je trajala s polurnim odmorom od 17 pa do 1.20 danes. Za razpravo je vladalo večje zanimanje.

V navzočnosti mestnih svetnikov, razen treh, ki so svojo odsotnost opravičili, je g. župan podal obširno, v vsakem oziru prav zanimivo in poučno poročilo, kakšno uspehe je sedanja uprava dosegla na raznih poljih našega kulturnega, gospodarskega, socialnega in zdravstvenega življenja. Očrtal je delovanje mestne uprave, ki je bila lani preurejena in so bili ustanovljeni še novi oddelki, tako obči oddelek, da bi se tako uradno poslovanje pospešilo, poenostavilo in tudi pocenilo.

V splošnih podatkih je g. župan opisal delo posameznih oddelkov in ustanov. Omenjal je v glavnem tudi vse potrebe mesta. Neodložljivo je vprašanje nove tržnice. Mestna občina pogreša centralno uradno poslopije, kjer bi bili nastanjeni vsi uradi. Občina plačuje za urade na samih najemnih 524.000 din. Opravičen je bil zato nakup Mahrove hiše, ki je bila kupljena lani avgusta na javni dražbi za 3.600.000 din. Priključitev okoljskih občin k mestu je povečala tehnične in druge zahteve. Mestni vodovod je bil lani znatno razširjen. Mestna podjetja se povoljno razvijajo.

Gospodarstvo na realni podlagi

Gospodje! V težkem gospodarskem položaju smo pred dvema leti prevzeli upravo ljubljanske občine s trdnim namenom, da njeno gospodarstvo postavimo zopet na realne temelje. Odločili smo se za realno čprav nepopolarno in nedemagoško politiko, da je treba mestno gospodarstvo uravnovešiti. Zavedamo se, da sta pomenili ti dve leti skrajne davčne napetosti občutno breme za vse občane, toda rezultati naših ukrepov nas potrjujejo v tem, da smo na tej gospodarski in ne političnoagitacijski poti pravilno zavzeli pravo smer, kajti naše gospodarstvo se je skokoma izboljšalo. Če bi rezultate hoteli demagoško izrabljati, bi danes lahko nastopili s čudovitimi panegriki lastnega dosedanjega dela. To pa, gospodje, ni naš namen! Nam gre samo za nepovrjen, trajen blagor naših meščanov in napredek naše Ljubljane!

S temi besedami je g. župan končal svoje obširno in izčrpno poročilo, ki je bilo z odobravanjem sprejeto.

Ekspozice finančnega referenta

Načelnik finančnega oddelka in poročevalec za plenum prof. Dermast je nato podal tri ure trajajoče poročilo o proračunu in utemeljeval splošne in tudi detajlne postavke tehnično dobro, skrbno in previdno sestavljenega proračuna. Proračun izkazuje 117.821.468 din izdatkov in prav toliko dohodkov. V novem proračunu je upoštevan tudi tramvaj s postavko 10.977.200 din, na katerega odpade pretežni povečanje proračuna, ki je za 18.792.031 dinarjev višji napram lanskiemu. K vsaki glavni postavki proračuna o izdatkih je g. referent podal statistična in druga prav interesantna pojasnila, ki so bila drugače strogo objektivna in pregledna brez vsake demagoške navlake. Vsi dolgovni mestne občine ljubljanske so 31. marca t. l. znašala 195 milj. 268.209 din. V teku let se bodo ti dolgovni toliko znižali, da bo mestna občina lahko misljila na gradbo modernega uradnega poslopija na Krekovem trgu. Pri posameznih postavkah je g. poročevalec podal tudi podatke, koliko izdajo druge občine za razne socialne in druge namene.

S posebnim poudarkom je konstatiral, da se mestne davščine kljub temu, da se je proračun znatno zvišal napram lanskiemu, niso zvišale v nobeni pogledu in da so ostale na isti višini, ko so drugače morale druge občine letos davščine znatno zvišati. Uvedle so celo nove davščine, tako Marijbor socialne davščine. Mestna občina prispeva za okoljske ceste milijonske vsote za okrajni cestni odbor, vrnjene pa dobiva malenkostne zneske. Isto je pri bednostnem fondu. Podanih je bilo proti proračunu več ugovorov, od teh 5 pravačasno. Glavne ugovore je podala Zbornica za TOI. Omenjal je dalje povišanje plač mestnim nameščencem, ki prejemajo z ozirom na svoj položaj manjše prejemke kot pa državni nameščenci istega položaja odnosno iste stroke.

G. poročevalec je nato utemeljeval novo mestno trošarino, ko so nekatere postavke tarife spremenjene, drugače pa je trošarina ostala ista kot lani. Naposled je predlagal, da naj mestni svet sprejme proračun za leto 1938-39 v obliki, kakor je bil svetlo predložen.

Vprašal je dekle, ki je kladla sneg izpred vrat:

»Saj stanuje tukaj gospod TERENCE?«

Po tem vprašanju sem spoznal, da mladi Laboulbène še ni nikdar obiskal svojega velikega prijatelja. Začudil sem se pa le bolj nad tem, da stanuje kupec krasnega Laboulbénovega avtomobila (55.000 frankov) v tako zaniknem delu mesta.

Dekle je odšlo v hišo, ne da bi prijatelja kaj odgovorilo.

Po dveh minutah je prišla iz hiše stara gospa.

»Ali ste Vi vprašali za gospoda TERENCE?«

»Da.«

»Torej, naročil je, da ga opravičim pri gospodih in naj Vas prosim, da pridete v restavracijo »Pri zlatem levu« na Avenue de Villiers.«

Laboulbène je zapeljal avto po isti cesti nazaj, odkoder sva pravkar prišla. Vincent je gotovo mislil, da sem malo jezen — v tem je imel celo prav — se me je upal nagovoriti šele, ko sva prišla do Avenue la Tour-Maubourg.

»Povabil naju je v restavracijo,« je rekel. »Gotovo je mislil, da je njegovo stanovanje preskromno, da bi naju sprejel tam.«

»Toda, sedaj je to popolnoma vseeno.«

»Popolnoma je vseeno,« je ponovil Laboulbène pomirjen. »Vendar pa nekaj obžalujem pri tem. Obžalujem mi je, da nama bo ponudil finega burgundca. Ta užitek nama bo pač ušel. Ne morem si namreč misliti, da bi vzel svoje vino s seboj. Poznam restavracijo »Pri zlatem levu«. Je čisto prijeten prostor, v katerega pa ne

Proračunska debata

Po končanem poročilu g. finančnega referenta, ki je bilo prav tako sprejeto z odobravanjem, je g. župan odredil splošno proračunsko razpravo. Kot govorniki so se oglasili mestni svetniki: Likar, dr. Bohinjec, Cerne, Wester, dr. Kamušić, Novak, Usenik, dr. Klinar, Stojc in Salehar. Proračunska debata je trajala od 21 tja do 1 ponoči. Mestoma je bila prav živahna drugače pa stvarna in mirna. Prvi je dobil besedo mestni svetnik Likar, ki je kritiziral nekatere postavke in odkrval sedanjemu mestnemu svetu sploh legitimacijo za vodstvo mestne uprave, češ da ni bil izvoljen. Izval je s tem živahne ugovore in medklice.

Ljubljana - samostojna banovina

Podpredsednik dr. Vladimir Ravnihar je po polurnem odmoru povzel besedo. Njegova izjava je bila v vsakem pogledu zanimiva in jih je mestni svet pazljivo poslušal. Mestni proračuni imajo vselej velike težave, ko se ne ve, s kakšno obremenitvijo davkoplačevalcev je lahko računati, ne da bi se naposled proti temu uprli finančni mi-

Za redne kmetijske tečaje

Za zdaj vsaj to, pozneje pa kmetijsko nadaljevalno šolo

Slov. Konjice, 10. marca.

Zadnja leta sem opažamo, da naše oblasti posvečajo veliko pozornost kmetijsko-nadaljevalnemu šolstvu ter kmetijski izobrazbi sploh. Tudi uspehi so zadovoljivi. Da ni na tem polju še večje živahnosti, je krivica predvsem centralistična uprava.

Vedno bolj se kaže pri nas potreba po kmetijsko nadaljevalni šoli za slovenekojnski okraj, katerih se je že več ustanovilo drugod. Kmetijsko nadaljevalna šola naj bi bila tista, ki bi naše bodoče kmete izobraževala ne samo na strokovnem, ampak tudi na drugih poljih ter tako dvignila kmetijski stan. Ker pa nam je znano, da je sleherna takšna zadeva trenutno še nerešljiva in so na vrsti še druge, nujnejše zadeve, bi posebno dobrodošli redni kmetijski tečaji, ki bi v marsičem nadomestili kmet. nadaljevalno šolo. Naši kmetiči mladini se je že večkrat nudila prilika, da ji je kdo mimogrede kaj povedal in razložil, bodisi na tečaju ali drugače. To pa daleč ne zadostuje. Njo

Celjske novice

c Ne zamudite ugodne prilike in pridite v podružnico v Gubčevi ulici, kjer dobite brezplačno krasno knjigo »Poročnik indijske brigade« z 276 stranmi in številnimi krasnimi slikami, če naročite »Slovenski dom« in plačati naročnino za tri mesece naprej. Tudi etari naročniki »Slovenskega doma« dobe knjigo po zelo nizki ceni 14 din, nenaročniki pa za 24 din. Pridite, dokler je še čas!

c Gostovanje ljubljanske drame v Celju. Ljubljanska drama bo uprizorila v torek, 15. marca, ob 4 popoldne v celjskem gledališču mladinsko pravljico »Snežuljica« v režiji g. Debeveca, ob 8 zvečer pa duhovito družabno komedijo italijanskega dramatika Alda Benedettija »Rdeče rože« v režiji g. Krefta.

c Predavanje o sadjarstvu in vinogradništvu. Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Celju bo priredilo danes, 10. marca, ob pol 8 v telovadnici II. državne narodne šole (prej okoliške šole) kulturno, filmsko predavanje o sadjarstvu in vinogradništvu. Vstopnine ni, vstop je vsakomur prost.

c V Grajski vasi pri Gomilskem je pri cepanju drv padel 51 letni posestnik Zupan Anton tako nesrečno, da si je zlomil več reber. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Nov železobetonski most čez Hudinjo v Skofji vasi. Proračun gradnje novega železobetonskega mostu čez Hudinjo v Skofji vasi je odobren in znaša 499.573 din. Prva javna licitacija bo 11. aprila ob 11 popoldne v prostorih tehničnega oddelka na okr. načelnstvu v Celju.

Prekrasen film petla, mladosti in čarobnih naravnih posnetkov!

Pod vznožjem Velikega Kleka v idilični vasi Heiligenblut so posneli prvi veliki film, v katerem imajo glavno vlogo dečki iz znamenitega mladinskega zbora

Wiener Sängerknaben. Kraina vsebina! Film, ki je žel vsepovsod ogrom. uspeh!

Pierre Bénoit:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

smeš nositi pijač od doma ali od drugod.

Ko sva stopila v restavracijo »Pri zlatem levu«, sem opazil, da je postal moj prijatelj nekam nemiren.

»Ali ga še ni tukaj?« sem vprašal zasmehljivo.

»Tega pa res ne razumem... Gospod plačlini, ali ni naročil neki gospod po imenu TERENCE obeda?«

»Gospod TERENCE?« O tem ne vem ničesar.«

Obrnil se je k blagajničarki.

»Morda veste, ali je bil naročen za nekega gospoda, po imenu TERENCE, obed?«

Blagajničarka je odkimala.

Vincent je že skoraj jokal.

»No,« sem rekel, »midva bova vseeno sedla. Če ne pride, bova obedovala pač brez njega... Začenjam postajati lačen.«

»Nerazumljivo mi je, popolnoma nerazumljivo,« je ponovil ubogi Vincent in vrtil svojo kapo med prsti.

Pogledal je še enkrat po vsem osebju v restavraciji in potrto vprašal:

»Ali veste čisto gotovo, da ni gospod TERENCE ničesar naročil?«

Tedaj je nekdo rekel z visokim glasom:

»Gospod TERENCE! Kdo sprašuje po gospodu TERENCE?«

V restavracijo so se tedaj odprla vrata in na pragu so je pokazal stržaj, oblečen v zeleno uniformo.

Ponovil je: »Kdo sprašuje po gospodu TERENCE?«

»Jaz, jaz,« je hitel moj spremljevalec.

»Kako se imenujete?« je vprašal fant nezaupno.

»Vincent Laboulbène, gospod Vincent Laboulbène.«

»Torej je to za Vas,« je rekel zelenec in potegnil iz žepa pismo.

Splošno ga je izročil mlademu Laboulbène.

»Lenoba!« se je razjezil plačlini natakari. »Ali ne moreš ostati tukaj, če te gostje potrebujejo. Čemu se vedno vrliš v kuhinji? Gospod sprašuje po tebi že pet minut.«

»Že dobro, že dobro,« je rekel Vincent, ki je v tem preletel pismo.

»Tu imaš,« je dejal malemu.

Laboulbène je zardel in me je v zadregi gledal.

»No,« sem vprašal, »ali ne more priti? Ali naj čakava?«

»Nič takega. Prosi naj mu oprostita... da, naj mu oprostita in naj bova tako prijazna, naj se takoj sestaneva z njim...«

»Z njim naj se sestaneva, kje pa?«

»V ulici Gambeta štev. 41.«

mister. Zelo umestno bi bilo, ko bi se Ljubljana izločila iz področja dravske banovine in naj bi postala samostojna banovina, kakor je Belgrad, saj znaša proračun ljubljanske občine 117 milj., proračun dravske banovine pa 129 milj., je torej Ljubljana nekaka banovina v banovini. Naposled je g. podpredsednik predložil dve resoluciji, ki zahtevata: prvič, da se za Ljubljano ustanovi poseben okrajni cestni odbor in da naj se čimprej izda zakon o samoupravnih finančah.

Sledili so nato govori še ostalih prijavljenih govornikov. G. župan je nato odgovarjal na razne pripombe posameznih govornikov, tako glede Bate, katero zadevo je pojasnil tako s pravnega in praktičnega stališča.

G. župan je tudi odločno in stvarno zavračal vse očitke glede disciplinskih in kazenskih zadev.

Finančni referent g. prof. Dermast je nato resumiral rezultat razprave in odgovarjal na ugovore in pripombe posameznih govornikov. Poudarjal je med drugim, da se bodo v najkrajšem času pričela pogajanja mestne občine z bansko upravo glede prevzema mestnega liceja.

Proračun sprejet

G. župan je nato odredil glasovanje o proračunu in nato o resolucijah g. podpredsednika. Proračun mestne občine ljubljanske je bil sprejet z 41 glasovi, trije mestni svetniki so glasovali proti. Resolucije g. podpredsednika dr. V. Ravniharja so pa bile soglasno sprejete. Seja je bila ob 1.20. končana.

dandanes namreč ni dovolj samo seznanjati s kmečkim delom; poleg vsega jo je treba podkovati v vseh gospodarskih, socialnih in drugih problemih, sploh v vseh zadevah, ki se kmečkemu gospodarstvu tičejo. Tega ravno naši kmečki mladini manjka. Redni tečaji pa bi to nalogo gotovo prav dobro opravljali. Vsaj 4-6krat na leto naj bi bil v Slov. Konjicah šestdnevni pouk. Ker so bila razna krajša predavanja in tečaji, ki so se od časa do časa vršili, vedno dobro obiskani, sklepamo na podlagi tega, da bi se redne kmetijsko-izobraževalne prireditve obnesle in tudi bogato spale. Sicer pa naj bi bili povsod okrajni kmetijski odbori tisti, ki bi to pobudo ob podpori višjih oblasti prevzeli v svoje roke. To v vseh onih okrajih banovine, kjer še kakšni kmetijsko-izobraževalni zavodi ne obstoje. Mi v slovenekojnske mokrju pa upamo, da bomo najprej dobili redne tečaje, pozneje pa še kmetijsko nadaljevalno šolo.

Ali opero poslušamo ali gledamo?

Ljubljana, 9. marca.

Ko obiščemo kako predstavo v operi prvokrat, takrat jo predvsem gledamo, če pa obiščemo isto predstavo večkrat, jo predvsem poslušamo. Najhvalejšeje operno občinstvo so tisti obiskovalci, ki obiščejo isto predstavo po večkrat in se skušajo čimbolj živjeti v umetnino. Tako občinstvo si navadno oskrbi tudi besedilo opere, ker poznavanje besedila zelo dvigne užitek. Zato so po velikih gledališčih med opernimi predstavami tudi prostori za gledalce ako razsvetljeni, da je mogoče med predstavo brati besedilo. V Ljubljani doslej ni bilo običaja, da bi bili prostori za gledalce razsvetljeni med predstavami; saj je pri nas — prav zaradi tega — razmeroma redko občinstvo, ki bi prihajalo v opero z besedilom. Pri dijaškem pevskem nastopu v nedeljo, 13. marca, bo pa imel vsak obiskovalec s seboj tudi besedilo, ki ga bo dobil brezplačno pri operni blagajni, ko bo kupil vstopnico. Zato se bo napravil v nedeljo tudi ta poskus, da bo operno gledališče med petjem toliko razsvetljeno, da bo občinstvo lahko sledilo besedilu pesmi. Tudi s tega vidika bo torej zanimiv pevski nastop ljubljanskih srednjih in učiteljskih šol v nedeljo, 13. marca, ob pol 11. Vstopnice (sedeži od 20 do 5 din, stojciša po 4 in 2 din) so naprodaj pri dnevnih blagajni v opernem gledališču.

Najlepše darilo je »Poročnik indijske brigade«!

Minister dr. Kulovec novi senator

Ljubljana, 10. marca.

Včeraj je bil objavljen ukaz, s katerim so kraljevi namestniki postavili za senatorja poleg trgovskega ministra dr. Vrhničarja, tiskararja Miljutina Stevanoviča iz Belgrada in Husejina Čičarja, župana iz Mostarja, tudi ministra v pokoju dr. Franca Kuloveca.

Novi senator dr. Kulovec je v našem političnem življenju zelo znana osebnost. Danes je star 54 let. Svojo karijero je začel kot srednješolski profesor v školjskih zavodih v St. Vidu. Med vojno je bil poklican kot kurat ter je prebil štiri leta v tej službi. Po osvoboditvi se je dr. Kulovec posvetil politiki v vrstah b. SLS. Leta 1919 je postal glavni tajnik stranke, ki jo je organizatorično izpopolnil in dovršil, da je bila vsa Slovenija preprežena s strumno organiziranimi organizacijami SLS, ki si je v svoj program postavila borbo za široko samoupravo. Vsake volitve so prinesle stranki več glasov in večji pomen. Leta 1922 je bil dr. Kulovec izvoljen za narodnega poslanca v novomeškem okraju. V skupščini je deloval v številnih odborih, največ pa v finančnem odboru, kjer se je zlasti uveljavil kot kmetijski strokovnjak. Leta 1924 je prvokrat ministar v Davidovičevi vladi. Ponovno je bil kmetijski ministar v Uzunovičevi vladi l. 1927. S polno silo svojih velikih sposobnosti se je dr. Kulovec udeleževal v naši politiki do 6. januarja 1929, ko je bila ukinjena ustava. Poslej je ministar dr. Kulovec deloval pri našem združevanju in kmetijskih gospodarskih organizacijah. Udeleževal se je tudi kot časnikar, saj je bil nekaj časa tudi glavni urednik »Slovenca«. Za ta list je mnogo pisal tudi takrat, ko je bil s delom najbolj obložen. Kot neuklonljiv Slovenec in brezkompromisen človek je moral l. 1933 v internacijo in tam živeti v izredno težkih razmerah vse do smrti kralja Aleksandra, ko so bili interniranci izpuščeni. Ko se je ustanovila JRZ, je dr. Kulovec postal njen glavni tajnik za Slovenijo in član glavnega strankinega odbora. Tudi kot glavni tajnik je pokazal svojo organizatorično silo: od vseh pokrajin je bila Slovenija prva, kjer je bila stranka organizirana do zadnjega kotička. Včeraj pa je dr. Kulovec doletelo imenovanje za senatorja. Vsi, ki poznajo dr. Kuloveca kot neupogljivega Slovenca in boreca, njegovo imenovanje pozdravljajo.

Če naročite »Slovenski dom« za 3 mesece naprej, dobite roman »Poročnik indijske brigade« zastoni!

Drzen kolesarski tat

Celje, 9. marca.

Na pustni torek zvečer je prišel v gostilno gospoda Viranta v Zalcu precej vinjen gost. Za pasom je nosil kuhinjski nož. Ker je začel izzivati gostilničarja, je ta obvestil žalske orožnike. Ti so nemirneza vtiakili čez noč v zapor, da bi se tu stremili. Pri zasliševanju jutraj pa je orožniški poveljnik ugotovil, da so ujeti starega grešnika in prijatelja tuje lastnine. Imel je namreč novo kolo, seveda brez vsakega prijavnega dokazila. Izprašali so mu malo natančneje vest in kmalu je priznal, da je to kolo ukradel v Sv. Pavlu pri Prebodu. Je to 23 let star Marko Herman, ki se je klatil po Svici, kjer je živel tudi do leta 1936. Zaradi številnih tatvin v Zürichu je bil izgnan v Jugoslavijo v domovinsko obdobje Mozirje. Pri nadaljnjem zaslišanju je Marko priznal, da je v kratkem času ukradel 17 popolnoma novih koles izpred raznih gostiln v Zalcu, Sv. Petru, Polzeli, Slovenj Gradcu, Vojniku in Celju. Ukradena kolesa je prodal nekaterim kmečkim fantom v okolici Slovenj Gradca, nekaj mehanikarjem, štiri pa celo nekemu pomožnemu trgovcu v Zagrebu. Prodaj jih je naravnost za smešno ceno od 100 do 300 din. Orožniki so poizvedovali za kolesi in so s krivicem samim našli še več takih koles, ki so jih vrnili lastnikom. Oddan je bil okrožnemu sodišču v Celju. Marko Herman je beračil po Sloveniji, obenem pa kradel kolesa in jih prodajal. Od zagrebškega trgovca je dobil kipe iz mavca, ki jih je prodajal po štajerskem. Govori le nemško. Opozarjamo vse, da se skrbno varujejo takšnih potepinov, ki tako pogosto obiskujejo naše kmetije in varajo naše kmete. Opozarjamo pa tudi, da ne kupujete predmetov, ki jih ponujajo mnogi po smešno nizkih cenah.

KINO UNION Tel. 22 21 Danes premiera! Predstave ob 18., 19.15 in 21.15 uri

MLADINA PREPEVA

Lepa vsebina tega filma bo segla v srce slehernemu gledalcu. Rezervirajte si vstopnice v predprodaji!

Zrebanje obveznic 6% obliq. posojila mestne občine

Ljubljana, 9. marca.

Pri III. Zrebanju obligacij 6% obliq. posojila mestne občine ljubljanske dne 15. februarja 1938 v Ljubljani so bile izzrebane naslednje številke:

35 števil po 10.000 din serija A: 28, 1420, 698, 252, 984, 1154, 1081, 632, 97, 83, 693, 1077, 227, 108, 1323, 56, 428, 215, 1125, 1259, 975, 57, 473, 1206, 912, 318, 189, 1316, 545, 630, 1162, 740, 131, 644, 1204; nadalje 10 števil po 5000 din serija B: 700, 343, 693, 667, 503, 333, 568, 669, 579, 81; naposled pa 47 števil po 1000 din serija C: 99, 254, 1574, 411, 652, 949, 15, 1748, 848, 1581, 1421, 1031, 1328, 856, 119, 188, 128, 806, 1489, 1743, 1768, 248, 781, 1020, 1925, 1089, 1960, 874, 789, 1859, 1469, 47, 1490, 729, 1203, 926, 340, 295, 28, 45, 362, 917, 1924, 681, 1941, 1243, 58.

Skofjeloški gasilci se pripravljajo

Skofja Loka 7. marca.

Skofja Loka zopet vabi! To pot gasilce od blizu in daleč. Pa tudi vse prijatelje naših gasilcev. 8. maja zato vsi v Loko. Na velike gasilske svečanosti. Skofjeloška četa bo dobila nov prapor. Vse mesto je darovalo zanj. Naši gasilci se organizirano nabirajo zlatih in srebrnih žebeljev, ki bodo vdelani v novi prapor. Uspeh je bil zadovoljiv. 8. maja bo prapor blagoslovljen na Glavnem trgu, kjer se bo najprej darovala sv. maša, nato bo blagoslovitev prapora in pripenjanje trakov, nato bo odlikovano veliko število gasilcev iz vse skofjeloške župe. Novemu praporu bosta kumovala g. ban dr. Marko Natlačen in gospa županja Minika Zihlerlova.

Popoldne pa bo na igrišču SK Sore ogromna gasilska tombola. Glavni dobitek bo motorno kolo, bo pa še poleg tega 30 tombol, to je 30 koles. — Ločani že sedaj vabimo na te svečanosti.

Od tu in tam

Samoborski vlak, ki vozi iz Zagreba proti Samoboru, in tovorni avtomobil sta trčila ne daleč od Zagreba. Vlak je vlek avtomobil kakih 30 m s seboj, nakar ga je butnil v potok ob progi. Šofer avtomobila je takoj skočil iz vozila, čim je opazil pretečo nevarnost, medtem ko je na avtomobilu ostal edini potnik Ivan Boičić, pa tudi on je k sreči ostal nepoškodovan. Očividci obremenjujejo strojevodjo vlaka, češ da ni dajal predpisanih znakov s piščalko. Časopisje na ponovno zahteva, da se na prehodih preko železnice postavijo zapornice, zlasti na najbolj prometnih prelazih.

Veliko palačo »Dom kulture« bodo zgradili v Zagrebu. Palača bo veljala 16 milijonov dinarjev. Zemljišče je darovala mestna občina. V palačo bodo namestili arheološki muzej, muzej za umetnost in obrt ter Moderno galerijo. Vsi ti muzeji so bili sedaj nameščeni po raznih zasebnih hišah ali pa se stiskali po zgradbah drugih kulturnih zavodov.

V dubrovniško pristanišče je priplul nov parnik paroplovne družbe »Dubrovačka d. d.«, ki nosi ime »Dubrovnik«. Čim je ladja prispela v pristanišče, so jo pozdravili strelji iz mozarjev. Slovesnim obredom posvetitve so prisostvovali zastopniki oblasti, med njimi ban zetske banovine ter zastopniki brodarstevskih družb. »Dubrovnik« je moderno grajena ladja, ki je bila kupljena v Angliji.

Splitška ladjedelnica je zadnje čase spet polno zaposlena. 30. marca bodo porinili v morje novo bojno ladjo »Zagreb«, kmalu za njo pa enako ladjo, ki bo nosila ime »Ljubljana«. Obe ladji nam ladjanja se pa pridružujeta še dve trgovski ladji »Sarajevo« in »Sumadija«. Istočasno pa pripravljajo 14 drugih trgovskih ladij. Vendar pa se delavcem v ladjedelnici ne obeta preveč rožnata bodočnost, ker je mogoče, da bo po teh delih posla zmanjkalo ter bodo morali delavci na cesto. S tem ne izgube samo delavci na kruhu in svojih sposobnostih, temveč trpi tudi delo samo, zato, ker se prekinja.

Znani filmski igralec, jugoslovanski rojak, Svetislav Petrovič, si je kupil majhno jahto in bo na njej prebil ves svoj poletni dopust. Jahta je dolga 15 metrov in ima šest postelj. Petrovič prihaja vsako leto v Dalmacijo in tako bo storil tudi letos. Jahta je opremljena s vsemi ribiškimi potrebščinami.

Po šestih letih so pojasnili neki umor orožniki v Veljači pri Vojnem Križu. Leta 1932 je vlak raztrgal truplo 17 letnega fanta, za katerega pa so takoj sumili, da bi se sam vrnil pod vlak. Preiskava ni mogla odkriti nič novega, dokler niso šele po dobrih šestih letih prijeli nekega delavca in njegovo ženo, ki sta priznala, da sta fanta za nagrado 600 din ubila in potem vrgla na progo.

Promet Poštne hranilnice v mesecu februarju 1938 leta. V februarju je štednja uspešno napredovala, pristopilo je 6683 novih vlagateljev, tako da šteje sedaj Poštna hranilnica 487.899 članov. Vsota vlog je narasla za 38.312.012,02 din in znaša konec februarja 1.326.901.635,22 din. Pri Poštni hranilnici in njenih podružnicah je sedaj skupno 25.339 čekovnih računov. Promet po teh računih je v mesecu februarju znašal 6.977.890.911,15 din. Od tega je bilo izvršenih prenosov brez uporabe gotovine 56,18%. Stanje vlog po čekovnih računih je konec meseca februarja znašalo 1.879.053.523,27 dinarjev. Skupne vloge pri Poštni hranilnici presegajo tri milijarde dinarjev.

Splodna državna statistika uradno objavlja, da je bilo v mesecu februarju leta 1938 izvršenih v vsej državi 11 stečajev in 18 prisilnih poravnjav izven stečaja. Po banovinah so stečaji in prisilna poravnjava razdeljena takole: stečaji: vardarska 0, vrbaska 0, dravska 2, drinska 1, dunavska 3, zetska 0, moravska 1, primorska 0, savska 4, Belgrad 0. Prisilna poravnava: vardarska 1, vrbaska 0, dravska 4, drinska 0, dunavska 2, zetska 0, moravska 0, primorska 0, savska 8, Belgrad 2.

Osemnajst luksuznih oblek so izdelale budimpeštanske krojačice za bodočo albansko kraljico, grofico Geraldino Apponyi. Dve krojačici sta napolnili šest kovčegov in z njimi skozi Split odpotovali v Tirano. Pred dnevi sta se obe vrnili spet iz Tirane. Seveda so se radovedni splitski poročevalci zanimali, kdo bo za nevesto izdelal poročno obleko. Fernsterjeva, lastnica velikega budimpeštanskega modnega ateljeja, je izjavila, da bo o tem v nekaj dneh padla odločitev. Najbrž bodo budimpeštanske krojačice toliko srečne, da bodo izdelale tudi to obleko.

Iz ljubosumnosti je ubil svojo prijateljico Petar Popov, bolgarski emigrant, ki je živel v Samoboru. Popov se je že nekaj let poznal z vdovo nekega železničarja. Poročiti pa se nista mogla, ker Popov ni imel stalne službe, vdova pa bi v primeru poroke izgubila svojo pokojnino. Prijateljstvo pa se je skalo zaradi silne ljubosumnosti Popova. Po nekem takem prepiru je Popov z nožem tako oklal vdovo, da je na poškodbah umrla. Morilec se je šel sam prijaviti na policijo.

V Ivanu v Hrvaškem Zagorju je umrl pred dnevi najbogatejši kmet v svojem okraju. Franjo Kos je imel veliko zemlje, vendar so ga daleč okoli poznali bolj kot nepoboljšljivega stiskača. Mož je imel mnogo denarja skritega v skrinjah in v debilu starega hrasta. Časopisje je o njem poročalo pred mesecem, ko ga je sin okradel in mu izpraznil dve skrinji. Zaradi tega je Kos nosil ključke vseh prostorov, kjer je imel denar, vedno s seboj. In prav to je bil tudi vzrok njegove smrti. Neko sobo je tako zaklenil, da ni mogel iz ključavnice več potegniti ključa. V jezi je silovito potegnil, toda ključ se mu je izmuznil iz roke in Kos je telebnil po stopnicah. Razbil si je glavo in umrl.

Osebn vlak je zadel v motorno drezino blizu postaje Preševu blizu Kumanova. Postajenačelnik v Glišiču se je peljal proti večeru iz Kumanova na svojo postajo. Prepričan, da bo prišel domov, se preden ide iz Glišiča osebni vlak, je z veliko brzino vozil. Toda iznenada je pridrvel vlak in vrgel drezino s proge. Postajenačelnika je vrglo pod vlak, ki ga je vsega razmesaril.

V Krepoljih v hogoškem okraju v Srbiji je oblast prejela neko Stanko Senačič, ki se je bavila s prodajo raznih strupov, večinoma za zločinske namene. Z njo vred je policija prejela 15 ljudi, ki so s temi praški zastupljivali ljudi. Oblast sumi, da so te strupe uporabljali ljudje, ki so se hoteli na tih in neopazen način znebiti kakoga svojca ali neprijatelja. Menijo, da bo oblast v preiskavi pojasnila mnogokateri umor, ki je bil v zadnjih letih izvršen v okraju.

V zgodnji pomladi je grobar izkopal novo jamo + Zdravku Stanglu v slovo

Tako lepemu času gremo naproti! Slutnja bližnje pomladi visi v zraku. Mlačne sape in gorko sonce razburja ljudi z nerazložljivo radostjo. Nove nade prešinjajo svet z optimizmom; vzbuja se spet nova podietnost, ki celo otopenim ljudem vžiga v očeh svetle iskre. Razgledi so svobodni, sešajo tja daleč, daleč do sinjih gora, do obzorja in še dalje, v bodočnost. Ta čas, kakor bi vsak kolovoz predstavljal zlato pot v sinje daljave k novemu življenju. Bodoča dejanja, ki so šele načrti podjetnega duha, se ti zde ovenčana z uspehom in priznanjem. Radostno ti utripa srce: saj si sin te naše ljube zemlje, ki z delom pripravila pot novemu življenju. Vse kipi v tebi, živa sila te preplavlja, mislice se neučakano zdrgavajo, oči ti blišče, srce je veselo in šumni bodočnosti na stečaj odprto kapor svetla, prezračena izba v spomladanskem dopoldnevu. Tisoč načrtov in sklepov ti omamlja glavo, mogočna elastičnost dela te uklepa. Ena sama želja te preveča: da bi zadovoljil načrtom, ki ti ne dajo miru. O prelepi letni čas, kdo bi te ne bil vesel!

Kako bidek pa moraš biti za fanta, ki ga je potuhnjena bolezen priklenila na posteljo! Kakšna neutolažljiva žalost stiska mlado srce, ki je še pred kratkimi meseci tako zaupljivo bilo bodočnosti naproti! Zrellost se je javljala tako, kakor pri vseh ljudeh, ki jim je bila namenjena rana smrt.

Ni si nam težko misliti, kaj in kako je občutil naš drag prijatelj Zdravko, ko je v tej prvi pomladi ležal na Golniku. Zunaj se je budilo veselo življenje, mnogo ljudi je prihajalo zdravih na obiske, od prve pomladi so bili prerajeni. Govorili so, kakor že govore zdravi z bolnikom. A Zdravka je grizel črv spoznanja: najbrž ne bo nikdar več dobro. Duh se je z vsemi silami upiral, spočil, poln načrtov za bodoča dejanja, prežet s silo in hoteljem, nemiren. Koliko noči so strmele oči, ki niso našle počitka, ker je njihovo strastno budnost neprenehoma netila negotovost, v temi v pusti strop. Duh je nemirno vrtal po globinah, želja po življenju je vpila. Morda je sredi noči s sladkim glasom ranil veseli otroci, ki ni mogel spati, človeka, ki ni mogel zatistiti oči, ker ga je bolelo srce. Počasi sta slutnja in dyom začeli postajati gotovost: tako vabljivo življenje, toliko se bo še zgodilo, — vse pa bo teklo brez mene — umrl bom mlad. Trpkost

Zadoščenje šolskemu nadzorniku Petrlinu

S kuhinjskim nožem mu je hotel preprati trebuh, če ne bo kaj kmalu rešil pritožbe

Kočevje, 9. marca 1938.

Pretekle dni se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem kazenska razprava proti suspendiranemu učitelju v Stari cerkvi pri Kočevju Alojziju Zupancu, katerega je tukajšnje okr. načelstvo ovadilo državnemu tožilstvu v Novem mestu, ker je kot zagrozen jenesar in znani dopisnik ustavljenega »Pohoda« 28. septembra 1937 izjavil napram šolskemu upravitelju v Stari cerkvi Kokotcu Janku, grozilne besede, nanašajoče se proti njemu nadrejenemu uradnemu funkcionarju, popularnemu in nadvse agilnemu in objektivnemu okr. šolskemu nadzorniku Alojziju Petrlinu rekoč: »da bo šel v Kočevje in mu v kuhinjskim nožem prepral trebuh, če ne bo kaj kmalu rešil njegove pritožbe!« Nato je pristopil Zupanc še bliže k Kokotcu Janku in mu dejal rekoč: »Janko, Ti se Petrlina iz Kočevja bojiš, toda jaz Ti v prči moje žene še enkrat rečem, da bom šel doli in ga prepral od popka do grla! Jaz sem komita!«

Ker je Zupanc že imel nastop osebnega obračunavanja v Skočjani pri Turjaku, pri čemer je bila njegova žena ranjena, on pa je baje streljal s samokresom, je obstojala resna nevarnost, da

Nagradni natečaj za osnutek lepaka Ljubljanskega vešes'ma

Uprava Ljubljanskega vešes'ma razpisuje natečaj za umetniško in idejno najboljši osnutek za lepak jesenske vešes'mske prireditve leta 1938. Ta prireditev bo obsegala poleg običajnih oddelkov kot dominantne razstave fotografiske in filmske umetnosti, znanosti ter industrije, nadalje razstavo vsakovrstnih domačih živali in ribogojstva. Osnutki morajo izražati idejo, da se bo ta prireditev vršila pretežno v znamenju let razstav in poudarjati na primeren način tudi jesenski vešes'm kot takšen.

Osnutki morajo biti izvedeni v kaki fotografski ali kombinirani fotografsko-grafični tehniki v največ dveh barvah formata 70x100 cm. Besedilo, ki mora biti dobro čitljivo, je sledeče: Vešes'm, Ljubljana v jeseni 1. do 12. IX. 1938. Avtor prvonagrajenega osnutka se obveže sestaviti tudi besedilo v petih drugih jezikih. Z geslom opremljeni osnutki se pošljejo do 1. maja opoldne ravnateljstvu vešes'ma v Ljubljani s točnim naslovom v zapечатni kuverti, na katero je zapisati samo geslo. Nenagrajene in neodkupljene osnutke je dvigniti med 15. in 31. majem 1938.

Določene so sledeče nagrade:

ena za 1.600 din
ena za 800 din in
dve po 300 din.

Avtor prvonagrajenega osnutka dobi polovico nagrade takoj, drugo polovico pa po korekturi polizkusnega odisa v litografskem zavodu. Eventuelni še potrebni podatki ali posnetki vešes'mskega prostora se dobe pri upravi vešes'ma v Ljubljani.

Mariborski obrtniki gredo na berlinsko razstavo

Maribor, 9. marca.

Letos se bo vršila v Berlinu mednarodna obrtna razstava. Udeležili se je bodo tudi naši slovenski obrtniki. Udeležbo v Berlinu organizira zbornica TOI v Ljubljani. Tudi med mariborskimi obrtniki vlada za udeležbo na razstavi veliko zanimanje. Udeležba pa bo omejena ter se bodo poslali na razstavo res samo specifično slovenski obrtni izdelki. Treba bo stroge in strokovne izbire, da ne bi naši proizvođači utonili zaradi splošne povprečnosti na tako obsejni razstavi. Zaradi tega je začela zbornica razstavo že sedaj organizirati ter pripravljati. V Mariboru se je vršila v prostorih Okrožnega urada posebna konferenca, katere so se udeležili poleg delegatov obrtniških strokovnih organizacij še tajnik zbornice TOI dr. Pretnar, podžupan g. Zebot, zastopnik mestnega gradb. urada inž. arh. Vičič in prof. Franjo Baš.

je prevzela mladega fanta, prevzel bi ga bil obup, kakor prevzame toliko in toliko drugih, če ne bi bil našel Tolažbe, ki je ta svet ne more dati. Zdravko je vse življenje zvesto služil najboljšemu Gospodarju. Uredil je kakor pametni hlapec svoje svetle in duševne račune ter pričakoval Odhoda. Dne 9. marca je ob 8 uri in 10 minut — zunaj je v zlatu in sinjini sijal razkošni predpomladanski dan — mu je duša pohitela v Veliki, božji dan, kjer ni trpljenja, kjer je večna pomlad in večna vedrina. Končal je svojo pot po tej, s trnjem pretrasi dolini in odšel k večnemu Bogu na višine. Za seboj pa je pustil neizbrisno sled spomina vsem tistim, ki so ga poznali in imeli z njim kdaj opravka. V srcih teh ljudi bo njegov spomin ostal svetel, kakor je bil svetel njegov značaj, plemenit, dober, odločen, vder, vsem simpatičen. Značaj, čvrst kot kristal in lep kakor pomladansko nebo.

Pokojni Zdravko Stangl je bil časnikor, kakor jih dandanašnji svet premore bore malo. Z vso dušo je bil pri stvari, v dno srca se je zavedal, kako važnemu in odgovornemu poklicu se je bil posvetil. Dasi mlad, je že zgodaj pokazal v značaju moško dozorelost in neomajnost. Njegove časnikarske sposobnosti so ga usposablale za najtežje misije; bil je nadvse podjeten, nadarjen z velikim smislom za trezno presojanje situacij, znal je prijeti vsako stvar kakor nihče drugi, znal pisati kot malokdo. Toda nad vsemi temi odlikami ga je krasila ena, najlepša, dandanašnji najredkejša in najdragocenejša: značaj. Z Zdravkom Stanglom lega v grob najboljši in najustrežljivejši pomočnik tovarišem urednikom v redakciji, najboljši in najpožrtvovalnejši tovariš, vedra, vedno dobro razpoložena duša, sijajen športnik, ki je dosegel redke uspehe, imeniten družabnik, pri katerem je veselje vedno prihajalo iz srca in iz iskrenosti značaja. Njegov spomin bo ostal v srcih vseh, ki so ga poznali, in ga bodo v življenju odslej težko pogrešali.

Grobar je izkopal novo jamo, jamo za našega prijatelja Zdravka Stangla. Prst ga bo zagrnila, grude bodo legle na njegovo krsto. Sveža gomila bo zrasla, gola, brez rasti. Pa ne bo za dolgo brez zelenja! Že prihaja usmiljena pomlad, ki bo tudi iz njegovega groba izvabila zelenje in cvetje. Zdravko Stangl pa bo mirno počival, saj živi pri Bogu in v našem spominu!

izvrši zločin nad imenovanim državnim funkcionarjem, hotel s tem izsiliti rešitev vlog, ki se itak rešujejo normalnim potom, čimprej je pač to mogoče!

Zupanc je v teku preiskave in na glavni razpravi hotel spodbijati verodostojnost glavne prič Kokotca Janka, kateremu pa je sodišče dalo popolno vero in Zupanca spoznal kot kriv ter ga obsodilo po §§ 247 in 302, I. kazenskega zakona in z uporabo §§ 61 kazenskega zakona na 480 din denarne kazni, eventualno 8 dni zapore na 100 din poprečnine in stroške celotnega kazenskega postopanja. Kazen se mu odloži za dobo dveh let. Zupanc je kazni sprejel, dočim se je državni tožilec pritožil.

Zupanc je pri razpravi napravil vtis namišljenega političnega preganjanja, kjer je lahko vsakdo videl, kakšno politično zakrknjenost je zapustila JNS v takozvanih jeenesarskih učiteljskih vrstah, katerih, kakor kaže, ni učila dostojnosti, še manj pa vljudnosti, ki bi jo do svojih predstavljanih starešin mladi učiteljski morali izkazovati.

Popolnoma pravilno je torej, da se take in enake nezadovoljnosti in hujskosti iz naših osnovnih šol odstrani, ter napravi bodočim mladim generacijam popolnoma neškodljive.

Če naročite »Slovenski dom« za tri mesece naprej, dobite roman »Poročnik indijske brigade« zastonj!

Drag gramofon

Maribor, 9. marca.

Pred malim senatom v Mariboru se je vršila danes razprava proti 40 letnemu dimnikarju Jakobu Sagaju iz Gornje Radgone. Lani je kupil pri tvrdki Meinel & Herold v Mariboru gramofon s 15 ploščami za 2080 din. Na račun kupnine je takoj plačal 893 din, ostankem pa se je zavezal odplačevati v obrokih. Teh pa se ni držal, pač pa je prodal gramofon s ploščami vred naprej Rupertu Fleisgerju za 1200 din. Zatrjeval mu je, da je kupnino že plačal ter mu je v dokaz pokazal odrezek poštne nakaznice, na kateri je bil potrjen prejem zneska 893 din. Sagaj pa je pripisal pred te številke še št. 1 ter je tako napravil iz njih 1893 din. Sagaj je bil zaradi pripisa te številke obsojen na 2 meseca strogega zapore.

Za povzdigo živinoreje

Moravče, 7. marca.

Gospodarska tiskava je prav v moravsko dolino zarezala globoke sledove. Vzrok tiči v tem, ker je prebivalstvo vezano le na kmetijske dohodke. Cene pridelkom so padle in ljudstvo ne more priti do denarja, kolikor ga potrebuje za nujne vsakdanje potrebe. Glavni vir dohodkov je živinoreja, na katero pa polagamo vse premalo važnosti. Predvsem se živina, razen one, ki jo uporabljamo za delo, dovolj ne shodi in ne razbija na čistem zraku. Pasma, določena za naš okraj, je že tako bolj podvržena jetiki; do vzletnosti pa se v zaduhlih hlevih še poveča. Može, ki imajo v javnosti besedo, razmišljajo, kako bi temu odpravili. V zvezi z živinorejsko zadruzo iščejo pripraven prostor, kjer bi vsaj mlade plemenske živali prebile poletno vročino kje pod milim nebom. Prostor, ki bi se dal spremeniti v pašnike, je obsežna kmetija na Zirenku, kakor se imenuje hrib na jugovzhodu moravške doline. Tukaj bi se paslo nad 5 glav živine. Uživala bi čisti gorski zrak in zdravo sončno pašo; medtem ko je ponekod v dolini močvirje in je krma v mnogih primerih okužena s povročiteljem metljavosti. Zaradi lanskega deževja je ta bolezen letos zelo pogosta in nevarna, zlasti mladim živalim. V gorskih višinah je tudi manjša nadležnost muh; pa še druge koristi so, ki bi bi ugodno vplivale na plemenski razvoj živali. Može, ki se prav resno zavzemajo za povzdigo živinoreje, bi se sprva omejili na manjši obseg zemljišča za poizkušnjo ter bi pašnike razširili, brž ko bi se pokazali poveljni uspehi. Kakor povsod, tako bodo tudi tukaj gledali na to, da stroški ne bodo večji, kakor jih moremo zmagovati.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Velikost oblakov	Veter (smer, jakost)	Padevine mm	Padavine vrsta
Ljubljana	766.1	17.0	2.6	83	3 NE ₂	—	—
Maribor	768.1	17.4	4.0	70	3 NW ₁	—	—
Zagreb	765.9	20.0	4.0	60	4 SW ₂	—	—
Belgrad	769.8	19.0	3.0	70	3 SSW ₂	—	—
Sarajevo	770.0	16.0	3.0	90	8 0	—	—
Sušak	767.4	17.0	9.0	60	5 NE ₂	—	—
Split	767.9	17.0	10.8	40	0 0	—	—
Kumbar	766.6	18.0	8.0	60	0 N ₂	—	—
Rab	768.2	15.0	9.0	40	0 NE ₂	—	—

Vremenska napoved: Večinoma sončno in milo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večerja do danes: Večerja je bilo ves dan nekoliko oblačno (visoki lahki oblaki), vendar sončno do 17.40, nakar se je oblačnost povečala. Ob 20. se je zjasnilo in je bilo vso noč jasno, šele proti jutru se je zopet nekoliko pooblačilo.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 10. marca: 40 mučenčev.
Petek, 11. marca: Sofronij.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

KINO SLOGA

Samo še danes Velika glasbena in športna atrakcija v proslavem filmu

KRALJICA LEDU

v katerem briljira popularna filmska zvezda SONJA HENIE

Jutri premiera vesele komedije: Trije neumni dnevi

Poziv likovnim umetnikom in prijateljem umetnosti! Društvo slovenskih likovnih umetnikov je oskrbelo tragično preminulemu tovarišu, mlademu dalmatinskemu slikarju I. Eloreju, ki je bil pokopan na pokopališču pri Sv. Križu v skupnem grobu, prekop in prenos v nov grob. Vabimo k udeležbi te žalne svečanosti, ki bo v petek točno ob 11 na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani, vse tovariše in prijatelje umetnosti.

Osnudni odbor društva »Bran-i-bor« bo imel svoj redni občni zbor v Ljubljani v nedeljo, dne 10. aprila ob 10 dopoldne v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3-1. V primeru nesklepnosti bo pol ure pozneje nov občni zbor ne glede na število prisotnih. Vabljeni so zastopniki narodno-obrambnih društev in tiska.

Ob 17 letnici smrti dr. Ivana Oražna se bo brala v petek, 11. t. m., ob 9 sv. maši pri o. franciskanih. Po maši bo kratka spominjska svečanost pred ploščo dr. Oražna na dvorišču »Oraž-novega dijaškega doma« v Wolfovi ulici 12. Za vse akademike, ki uživajo ustanovo dr. Oražna, je udeležba častna dolžnost.

Razpis mesta zdravnik. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje mesto sanitetnega referenta pri okrajnem glavarstvu v Smarjah pri Jelsah v VIII. položajni skupini ali pa v lastnosti uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino. Prednost imajo zdravniški-volonterji ter ostali zdravniki, ki imajo dve leti bolnišnice ali praktične zdravniške službe. — Prošnje s predpisanimi dokumenti je treba predložiti v roku enega meseca od prve objave tega razpisa v Službenih Novinah kraljevine Jugoslavije pri kraljev. banski upravi dravske banovine v Ljubljani.

Katoliško življenje na Holandskem je naslov predavanju, ki ga bo imel g. prof. dr. Vilko Fajdiga v petek 11. marca na XXI. prosvetnem večeru v beli dvorani Uniona. Holandija je za nas Slovence tudi v izseljeniškem oziru zanimiva dežela. Saj biva tamkaj na tisoče in tisoče slovenskih delavcev s svojimi družinami. Tudi ti so doleteni sadov ondotnih katoliških organizacij. Prebivajo v okolici Heerlena, ki je središče delavskega revirja tudi v socialnem in kulturnem oziru. Tamkaj deluje že dolgo vrsto let znameniti sociolog dr. Oels, čigar zasluga je, da so tako vzorno urejeni delavski domovi, stanovanjske kolonije in socialna zakonodaja na Holandskem. Predavanje bodo pojasnjevale tudi lepe skioptične slike, ki nam bodo pokazale krasne katoliške stavbe in cerkve na Holandskem.

Kat. akad. društva Danica, Savica, Zarja vabijo na predavanje g. Joška Zemljaka: Slovenstvo in mednarodni svet. Predavanje bo v beli dvorani Uniona v četrtek ob 8 zvečer. Vstop vsakomur prost, za člane pa je udeležba obvezna. Po predavanju razgovor.

Dela nesmrtnega Chopina, ki je pri naši koncertni publici izmed vseh klavirskih avtorjev gotovo najbolj priljubljen, bomo slišali na sporedu, ki ga izvaja pianist Ivan Noč jutri, v petek, dne 11. t. m., zvečer v veliki filharmonični dvorani. Noč se jo z veliko ljubeznijo posvetil študiju Chopinovih del in posebej posejal pouk pri največjem živem igalcu Chopina, pianistu Koczalskem. Na jutrišnjem koncertu izvaja Noč dve Chopinovi etudi. Poleg tega so zastopani na tem koncertu skladatelji: Bach, Brahms, Debussy, Rameau, Liszt in Wagner. — Vstopnice v knjižarni Glasb. Matic. Na koncert opozarjamo in vabimo.

Izpit za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre se bodo vršili v začetku aprila tega leta. Prijave za te izpite je vložiti na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani po pristojnem obrtnem združenju najkasneje do 16. marca t. l. Do istega termina je vložiti tudi prijavo k izpitom o obli izobrazbi in znanju. Podrobna navodila glede prijave k tem izpitom dajo pristojna obrtna združenja.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 1. marca: »Gospodična Julija. Snubač«. Red Četrtek.

Petek, 11. marca: ob 15: Veronika Deseniška. Di-jaska predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 12. marca: Gospoda Glembojevi. Red B.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 10. marca: Grofica Marica. Izven. Znizane cene od 30 din navzdol.

Petek, 11. marca: Zaprti.

Sobota, 12. marca: Prodana nevesta. Predstava v korist Udrženja gledaliških igralcev. Izven.

Znizane cene.

Nekaj misli o zadnjem moskovskem procesu

Stalinovo nesmrtno sovraštvo nad „Evropejci“

O zadnjem moskovskem procesu, ki se je začel 2. marca letos, in o načinu sojenja v Sovjetski Rusiji, priobčuje neki danski list tole:

Da bi prikazovali sovjetske politične procese na način, kakor si jih predstavljajo zapadnoevropsko pojmovanje, ne bi bilo na mestu. Kljub revoluciji je ruska mentaliteta ostala prav takšna, kakršna je bila v času Ivana Groznega. V Rusiji je bilo vedno mnogo primerov, kako so veljaki drug drugega ovajali, jim podtikali tudi neresnična dejanja, zaradi česar so letele glave... Ni prav nobenega dvoma, da se je nekaj sličnega dogodilo tudi v sedanjem moskovskem procesu. Veljakom sedanjega sovjetskega režima je takšno postopanje prišlo že v meso in kri, kajti v takšnem ozračju so zrasli.

Boj, ki se je začel že pred Leninovo smrtjo

Boj med Stalinom in drugimi revolucionarji se je začel že pred Leninovo smrtjo. Stalin je vse svoje življenje preživel v Rusiji in nikdar se ni zgodilo, da bi odšel vsaj na kak krajši obisk v zahodne evropske države. Smatral je, da edino Rusi žive pravo, človeka vredno življenje. Zato je tudi vse ostale Evropejce smatral sovražil. Posebno pa se je njegovo sovraštvo obrnilo proti tistim, ki so nekoč živeli in delali v Rusiji, pa so se po- zneje izselili ter iskali zavetlišča pred sovjetskimi nasiljem v drugih evropskih državah ter gledali od zgoraj na nešolane ljudi, kakor je bil tudi Stalin. Medtem ko so ti samo politizirali med seboj, se pripravili o raznih teorijah, se je Stalin brigal samo za organizacijo. Svoj posel je dokončal tako dobro, da je po Leninovi smrti brez posebnih težav prišel na oblast ter s tem na mlah prepričal, da bi bil Trocki Leninov naslednik.

Dobro, ki je prišla za tem, bi mogli imenovati dobo boj med raznimi teorijami, predvsem boja med zahodno revolucijo in socializmom. Vendar pa je ta boj igral manjšo vlogo, kakor pa ogorčenost preganjanega Trockega nasproti človeku, ki se je nasilno polastil oblasti, ki si je nadel vse časti in postal neomejen diktator nekdanjega carstva.

Cesa so obtoženi

Vendar ne moremo reči, da je sedanjí moskovski proces do vseh podrobnosti prav takšen, kakršni so bili vsi prejšnji. V našem se le razlikuje. Pa tudi, če ne računamo z dejstvom, da so bili sedanjí obtoženci v resnici nekaki opozicionalci, kakršne vidimo v demokratičnih državah, vendar nastaja vprašanje, ali so res zagrešili vse ono,

česar so bili obtoženi in kar so pri sedanjí razpravi tudi priznali. Očitajo jim prav vse, kar bi se v Rusiji moralo zgoditi, pa se ni zgodilo tako, kakor bi bilo po Stalinovi zamisli potrebno. Za vse to so zdaj obtoženi. Če je res toliko stvari, ki se niso zgodile po volji Stalinovi, potem upravičeno lahko rečemo, da je nezadovoljstvo nad Stalinovim vodstvom v zadnjem času še mnogo večje, kakor pa je bilo v prvih letih njegovega trinoštva. Pa tudi nasprotno: Če obtoženci priznavajo več kot so pa v resnici zagrešili, pa jih z ozirom na to smatrajo za odgovorne vsega neuspeha pri organizaciji, kakor si jo je zamislil Stalin, potem mora v Evropi vsak človek dobiti vtis, da je ves veliki organizacijski aparat v Sovjetski Rusiji mnogo manj učinkovit, kakor pa se je prej na splošno zdelo.

Prednost Aziatov...

Ti sovjetski procesi nas ne morejo prepričati, da se je Rusija okrepila ne na zunan, ne na znotraj in tudi ne vlivajo zaupanja v moč Sovjetske Rusije. Morda so ti procesi potrebni zato, da se na ta način opraviči neuspeh stalinstva in splošno pomanjkanje, ki vlada v Rusiji. Toda, na zunan Rusija izgublja mnogo, vedno več, čim več je takšnih procesov. Toda Stalin se tudi za to splošno evropsko mnenje ne zmeni, kajti za njegovo politiko je to postranskega pomena, kaj mislijo o njem izven Rusije. Prezir, ki ga je prej gojil predvsem do tistih Evropejcev, ki so se udeležili ruske revolucije, se zdi, da je zdaj prenesel na vso Evropo. Evropa dobiva vtis, da Stalin hoče Rusijo zapreti pred ostalim svetom ter jo skuša ograditi kot svet zase. Stalin zahteva, da se morajo zapreti številni konzulati v Rusiji in da se sovjetsko predstavništvo čim bolj omeji. Hoče pa na vsak način obdržati organizacijo Kominterne po drugih evropskih državah, to pa zato, da bi imel med delavstvom tujih držav v primeru, če bi te države skušale napasti Rusijo, zanesljivo oporo. Vedno več imajo v Rusiji veljave ljudje, ki so azijsko usmerjeni, »počistiti« pa je treba po Stalinovem mnenju vse, kar diši po zahodni Evropi.

Smolo je imela neka Romunka, ki se je ločila od svojega moža, ker je bil tako len, da ga je morala vedno samo ona preživljati. Takoj drugi dan po ločitvi je namreč mož zadel v loteriji kakih 250.000 din in zopet lahko naprej lenari.

2 milijona din vredne noge ima neka plesalka, svetovna prvakinja v »brenanju« v višino. V 80 minutah je »brenila« 3000-krat v višino nad svojo glavo.



Za sloke so se pričeli hudi časi: Beg pred lovi.

Za srečno poroko

je sestavil dr. David Vaughan (Vogen), profesor socialne etike na bostonskem vseučilišču posebne tabele, s katerimi človek lahko izbere svojemu značaju primerno družico (oz. ženska moža). Na tabeli je našeta cela vrsta telesnih, duševnih in umskih značilnosti, zraven vsake pa določeno število točk. Zaročenca torej vzameta vsak po eno tabelo ter vsak zase zaznamujeta svoje število točk. Če inata vsa; 75 odstotkov skupnih lastnosti, potem je njuna sreča in razumevanje zagotovljeno.

Z denarjem se hočejo znebiti Roosevelta

Neki odvnetik iz svetovnoznane bančne ulice Wall Street v New Yorku pozivlja ameriške državljane, naj mu pomagajo zbrati 5 milijonov dolarjev, katere bo dal Rooseveltu pod pogojem, da zapusti predsedniško mesto.

Na svoj poziv je menda dobil nešteta navdušena pisma, večinoma od raznih velebogatašev in njihovih družb. Možno je tudi, da se ameriški denarni diktatorji sami skrivajo pod imenom in osebnostjo odvnetika Mac Naughtona (izg. Mek Nótana), saj pravi, da bi samo v Wall Streetu dobil lahko ne samo pet, ampak petnajst milijonov, zato da bi Roosevelt izginil. Iz tega se jasno vidi, kako denarniki težko prenašajo Rooseveltovo politiko.

Zaka! Irci rede prašiče

Povsod na Irskem dobiš prašiče in krompir, kar seveda ni nič nenavadnega, saj je pri nas isto. Toda Irci rede prašiče največ na čast sv. Antonu, v čigar dobrotljivost imajo neizmerno zaupanje. V vsaki vaši imajo tudi »občinski« prašiče; imenujejo ga »Antonov prašič«. Okoli vratu ima privezan zvoneček ter se lahko svobodno potepuje po vasi, kjer kmetje kar tekmujejo med seboj, kdo mu bo bolje postregel. Razumljivo je, da se prašič tako razvdi, da poslana že kar nesramno izbričen in predrzen. Od tod je tudi nastala na Angleškem rečenica o kakih beračih ali vsiljivcih: »Ta je pa prav tak, kot Antonov prašič.«

Časnikar, kateremu so vedno očitali preveliko gostobesednost, je poročal o nekem samomoru: Gospod Črnogled je bil na gostiji, tožil, da se slabo počuti, vzal klobuk, suknjo, dežnik, taksi, samokres in življenje. Dober človek! Škoda!

Zastavna gospa je stopila k mešarju in rekla, naj ji natehta 5 kg mesa. Mešar ji je ustregel in vprašal, če ga ji pošlje na dom. »Ne, hvala! Zadnje čase sem namreč za 5 kg shujšala, pa sem hotela vedeti, koliko je to!«

Zmrzal kot čistilno sredstvo

Pravijo, da je surova volna snov, ki jo je najtežje popolnoma očistiti. Razna umazanija se je tako držila, da ne pomaga nobeno kemično čistilo. Sedaj pa jim je prišel na pomoč led.

Surovo volno spravijo v ledenice, v katerih je nekaj stopinj pod ničlo mraza. Vsa umazanija in tolišča na volni zmrzne in se strne v trde kepe. Volno nato samo dobro pretresejo in pretolčejo, pa vsa strjena in zmrzla nesnaga odpade v obliki ledenih kristalčkov. Tako očistijo lahko v istem času kot prej štirikrat več volne mnogo popolneje.

Na bolje plačan igralec

ni morda kak filmski ljubljencec, ampak 21-letni igralec — na gosli, Jehudi Menuhin. Da je prišel do svetovnega slovesa, se mora res zahvaliti samo svojim izrednim glasbenim sposobnostim, ker zaradi velike boječnosti samo s »komolci« ne bi prišel nikamor. Sedaj se pa po ameriških gledališčih, kjer nastopa, tare občinstva, ki ne gleda na ceno, samo da lahko sliši pretresljive zvoke čarobnih gosli. Tako je v enem letu zaslužil milijon več kot najboljši filmski plačanec.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 10. marca: 12 Pisan drobšč (plošč) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Iz Mozartovega kraljestva (plošč) — 14 Napovedi — 18 Pester spored (Radijski orkester) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert zboru »Trboveljski slavček« — 20.20 Schmalstich: Venček otroških pesmi (plošč) — 20.30 Oddaja za ameriški solski radio (CBC), polje »Trboveljski slavček« — 20.45 O postanku in razvoju zboru »Trboveljski slavček« (ob 10 letnici obstoja, g. Drago Supančič) — 21 Koncert zboru »Trboveljski slavček«. Dirigent Suligoi Avgust; sopran solo Režika Koritnikova, pri klavirju dr. Danilo Svava — 21 Napovedi in poročila — 21.15 Lahka glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Cetrtek, 10. marca, Beograd, 20 Chopinova skladba, 21 Dunaj, 22.30 Sodobna glasba — Zagreb, 20 Koncertni večer, 22.30 Plesna glasba — Dunaj, 19.40 Orkestralni koncert, 21. Haydnova skade — Budimpešta, 19.30 Opera, 21 Beethovenova klavirska sonata, 22.05 Vojaska godba, 23.15 Jazz — Rim-Bari, 17.15 Klavir, 21 Opera — Praga, 19.30 Opera — Varsava, 20 Solistični koncert, 21 Irski evropski koncert — Sofija, 18.30 Vojaska godba, 19.40 Narodna glasba, 21.30 Orkestralni koncert, 21.45 Flauta, 22.15 Lahka in plesna glasba — Königsberg, 20.05 Orkestralni in solistični koncert — Hamburg, 19.10 Anekdotični koncert, 20 Haydn, Schubert in Joh. Strauss, 20.30 Plesna glasba — Stuttgart, 19.15 Zabavna glasba, 20 Za lovec in prijatelje narave, 21 Mozartove skladbe — Monakovo, 19.10 Opereta »Hrup v nebesnem kraljestvu« — Beromünster, 20 Bruckner-Wagnerjev večer (iz St. Gallena)

ROBERT LORD

30

POD ČRNO KRINKO

Medtem ko je še čakal, da se žena obleče, je zazvonil telefon.

Frank je hitel tja in dvignil slušalko. Klical ga je Cliff. Še vedno je govoril na telefon, ko je bila žena že zdavnaj pripravljena in ga je čakala.

»Kako, nocoj? Ne, nocoj ne morem, grem z ženo na sprehod.«

»Poslušaj, fant, nehaj s takimi stvarmi. Kaj se to pravi »grem z ženo na sprehod?!« se je jezil Cliff na drugem koncu telefonske žice. »Tako moraš na sestanek!«

»Toda poslušaj, tovariš, nocoj res ne morem...«

»Frank, ne igraj se z glavo! Čez dobro uro je sestanek vseh članov, ki imajo svoje avtomobile. Pri treh samotnih jablanah zunaj mesta.«

»Ali moram res vsekakor priti?...«

»To je ukaz vodstva; če se nočeš pokoriti, ukreni kakor hočeš... Povem ti pa, da bi ti kaj takega ne svetoval.«

Frank je še nekaj časa okleval, nato pa se je hitro odločil: »Dobro je, Cliff, prišel bom o pravem času!«

»Veseli me,« je odvrnil kratko Cliff, »in ne pozabi uniforme...«

Frank je jezen zaprl telefon. Hotel je iti z ženo na sprehod, da bi se vsaj malo razvedril. Pa je ravno nocoj moral priti ta nujni sestanek kakor nalašč! Kaj naj stori? Kaj naj zdaj reče Ruthi?... Čakala je že oblečena in pripravljena na to, da pojde z možem v mesto.

»Veš Ruth, majhna sprememba...«

»Ne razumem te, Frank. Kakšna sprememba?... Če že ne želiš iti v kino, pojdiva samo tako malo na sprehod.«

»Namreč... Stvar je takale... Dobil sem ravno zdaj obvestilo o važni seji, ki se je moram na vsak način udeležiti...«

»In jaz?...«

»Ti boš lepo ostala doma...«

»Spet tisto tvoje društvo...«

»Gre za zelo važne stvari. Sklepamo skupno zavarovanje za nas vse... Seje se moram udeležiti.«

»Zal mi je, Frank, no, pa če že mora tako biti — nikar ne pridi preveč pozno domov...«

»Ne, kmalu bom prišel. A nikar me ne čakaj. Pojdi kar lepo spat!«

Ruth se ni več upirala. Kaj je mogla tudi drugega storiti. Niti na misel ji ni prišlo, da bi ugovarjala Franku. Bil je tako zaposlen s temi svojimi tovariškimi sestanki in pomenki in to posebno v zadnjem času, da je bila ponavadi zvečer skoro vedno sama doma. En samotni večer več ali manj!

Malo nevoljno je odložila plašč in klobuk ter odšla nazaj v sobo.

Tudi Franku ni bilo vseeno. V zadregi se je opravičeval, se poslovil od žene in stopil v garažo po avtomobil.

Na široko je odprl vrata, pregledal avtomobil, če je vse v redu, nato pa potegnil iz zaboja v kotu uniformo Črne legije in jo vrgel pod sedež v avtomobil. Užgal je motor ter odbrzel skozi vrata in dalje po ulici z Bowery-Hillsa...

Noč je bila temna. Pripravljalo se je na dež. Frank je hitro vozil proti sredi mesta. Tu je zavil po nekaj ulicah in odpeljal proti severni strani mesta. Ko je vozil mimo poslednjih hiš, je avtomobil še bolj pogнал. Motor je kar pel. Kmalu je bil pri onih jablanah.

»Čemu so nas poklicali nocoj na sestanek tako daleč iz mesta?« je začel premišljevat. »Ali mar ni bolj pripravno za take večere v kleti pri Jonesu ali pri jezeru... No, mora že imeti svoj pomen...«

Niti deset minut ni poteklo, ko je avtomobilska luč osvrnila jablane. Od tu naprej je vozil počasneje. Ko se je pripeljal bliže, je opazil, da tam že čaka nekaj avtomobilov, ki so jim luči pogasili...

Hitro je ustavil avtomobil. Takoj je pristopil k njemu eden od članov Črne legije, oblečen v črno uniformo in se ves razkašen zadril nanj:

»Ugasni luč!...«

Frank se ni nič upiral, ugasnil je luč in ustavil motor.

»Oglasi se pri vodji,« se je glasil drugi ukaz.

Frank je stopil iz voza ter odšel nekaj korakov proti skupini črnih krink, ki je mirno stala tam. Bilo jih je kakih deset. Vsi so mrko stali in čakali Franka. Ena od teh krink je bila bela. Frank ni mogel vedeti, kdo so vsi ti člani Črne legije, prav tako pa tudi ni vedel, kdo je vodja. Vodja je moral biti oni z belo krinko. Vsi so bili na videz strogi, tako strašno strogi v teh črnih krinkah sredi samotne noči.

»Ali misliš, da se voziš na zabaven izlet?... Čemu si vozil s polno svetlobo?... Kje imaš uniformo?...« je spregovorila bela krinka.

»Nisem vedel... Uniformo imam v avtomobilu,« je odvrnil Frank v zadregi.

»Takojo jo obleci, gremo na posel. In to zaradi tebe...« Frank je mirno poslušal, odšel k avtomobilu ter v trenutku oblekel črno krinko in uniformo.

»V avtomobile in za menoj!« se je glasil nov ukaz.

Vsi so urno poskakali v avtomobile. Po dva v enega. K Franku je tudi sedel nekdo. Frank ni vedel, kdo bi bil to in če ga sploh pozna...

Prvi avtomobil je odpeljal. Za njim so se zvrstili drugi. Tiho in počasi se je vil mali skrivnostni sprevod v noč. Vse naokoli je bila tema. Tudi avtomobili niso imeli luči...

Frank ni vedel, kam gredo...

Na prvem razpotju se je prednji avtomobil ustavil. Takoj za njim je vozil Frank. Ona dva pred njim sta se v avtomobilu nekaj menila. Gledala sta na tablico, na kateri je bilo napisano: »Na farmo Dombrowskega.«

Prvi voz je zavil na to stransko pot. Vsi ostali so krenili za njim.

Kot blisk je prešinilo Franka: »... Na farmo Dombrowskega gredo... Prišel je čas maščevanja...« Franka je streslo ob tej misli. Niti malo si ni nadejal, da bo dan njegovega obračuna z Dombrowskim tako hitro prišel...

Še malo časa so prašili avtomobili po tej stranski poti... V ozračju je ležala čudna napetost.

Tedaj je prvi voz obstal.

Pošasti v črnih krinkah so hitro poskakale iz avtomobilov in se zbrale okrog bele krinke. Ta je šepetaje spregovorila:

»Tovariši! Za svoj posel veste. Ti, Taylor, sodeluj, kolikor te je volja... Zate danes delamo... — Naprej!«